

การผสมปุ๋ยใช้เอง

ผู้เรียบเรียง

เกตุอร ทองเครือ
อรุณี เจริญศักดิ์ศิริ
เยาวพา หัสธน

จัดทำโฮมเพจโดย

สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จัดทำเอกสารเผยแพร่โดย

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

การผสมปุ๋ยเคมีไว้ใช้เอง
ตารางสำเร็จรูปในการผสมปุ๋ยไว้ใช้เอง
ข้อแนะนำ

การผสมปุ๋ยเคมีไว้ใช้เอง

การผสมปุ๋ยใช้เอง ทำให้เกิดผลดีต่อเกษตรกรหลาย อย่าง เช่น ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย , ลดน้ำหนักปุ๋ยที่จะต้องขนไปใส่ในไร่นาสวน , ลดแรงงานในการหว่านปุ๋ยแต่เกษตรกรยังได้เนื้อธาตุปุ๋ยใส่ในพืชได้ครบถ้วนตามต้องการ

อุปกรณ์และปุ๋ยเคมี

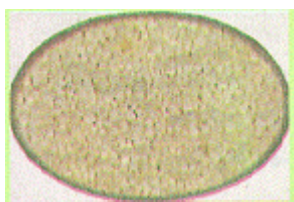
- เครื่องชั่งที่ชั่งได้น้ำหนัก 50 กิโลกรัมขึ้นไป
- พลับ - จอบ - ถังพลาสติก สำหรับตักและชั่งปุ๋ย
- แม่ปุ๋ยสูตร 18-46-0 , แม่ปุ๋ยสูตร 46-46-0 และแม่ปุ๋ยสูตร 0-0-60

ลักษณะแม่ปุ๋ยสูตร 0-0-60

ลักษณะแม่ปุ๋ยสูตร 18-46-0

ลักษณะแม่ปุ๋ยสูตร 46-0-0

(เม็ดโพน)

ลักษณะแม่ปุ๋ยสูตร 46-0-0

(เม็ดใส)

วิธีการผสมปุ๋ย

ปุ๋ยเคมีสูตรต่าง ๆ นั้นเทียบน้ำหนักจาก 100 กิโลกรัม เสมอไปทุกสูตร เช่น สูตร 16-20-0 หมายความว่า ปุ๋ยหนัก 100 กิโลกรัมมีไนโตรเจน 16 กิโลกรัม มีฟอสฟอรัส 20 กิโลกรัม และ โพแทสเซียม 0 กิโลกรัม ซึ่งสามารถผสมใช้เองโดยดูในตารางผสมปุ๋ยสำเร็จรูปในการเลือกใช้ กับพืชต่างๆ และปุ๋ยเคมี 1

กระสอบจะหนัก 50 กิโลกรัม เป็นมาตรฐาน

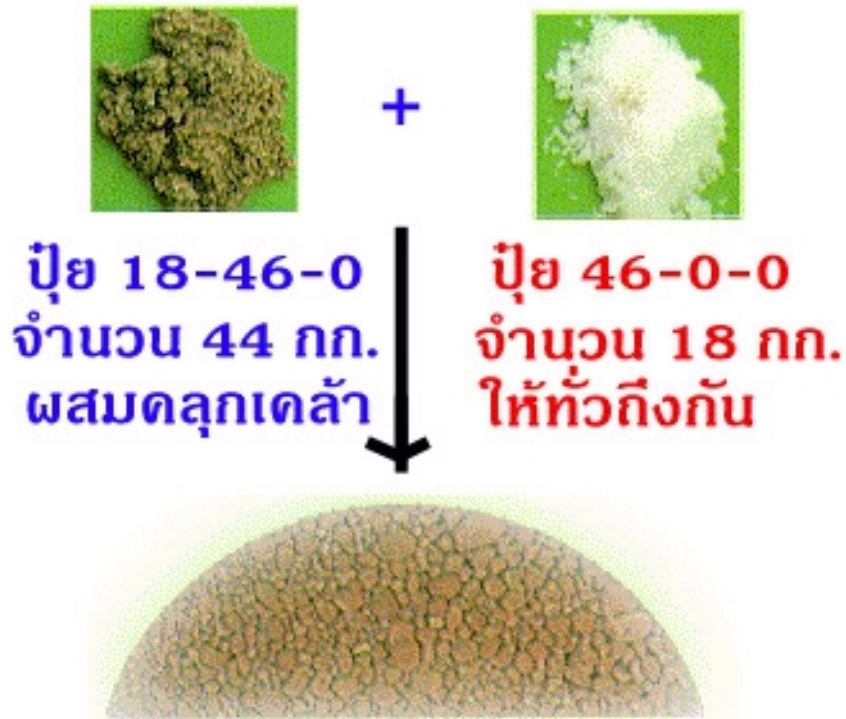
ตัวอย่างที่ 1 ต้องการผสมปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใช้เอง จำนวน 100 กิโลกรัม ดูในตารางสำเร็จรูป หมายความว่า ต้องชั่ง

แม่ปุ๋ย 18-46-0 จำนวน 44 กิโลกรัม แม่ปุ๋ย 46-0-0 จำนวน 18 กิโลกรัม รวมหนัก 62 กิโลกรัม

ในกรณีที่ผสมปุ๋ยใช้เอง ไม่จำเป็นต้องใส่ตัวเดิม (ดิน , ทราย) ดังนั้น เมื่อผสมปุ๋ยเคมีแล้ว

จะหนักเพียง 62 กิโลกรัม (ตัวอย่างที่ 1) แต่มีคุณค่าเท่ากับปุ๋ยสูตร 16-20-0 ที่หนัก 100 กิโลกรัมใน

ท้องตลาด ดังนั้นจึงเป็นการ ประหยัดเงินซื้อปุ๋ย ประหยัดแรงงานใน การใส่ปุ๋ยและทุ่นแระ7ในการขนปุ๋ยได้มาก

การชั่ง

โดยนับกระสอบปุ๋ย เพราะปุ๋ยทุกกระสอบจะหนัก 50 กิโลกรัม แล้วชั่งเฉพาะจำนวนเศษที่น้อยกว่า 50 กิโลกรัม เช่น ต้องการชั่ง 70 กิโลกรัม ก็นับปุ๋ยมา 1 กระสอบ (50 กิโลกรัม) แล้วชั่งอีกเพียง 20 กิโลกรัม

การผสม

เทปุ๋ยลงบนพื้นดินแห้ง ๆ หรือพื้นปูนหรือผ้าพลาสติก ถ้าแม่ปุ๋ยจับตัวเป็นก้อนก็ทุบให้แตก เสียก่อน

แล้วเทแม่ปุ๋ยอีกสูตรหนึ่งลงไป ใช้พลั่วหรือจอบ คลุกเคล้าให้เข้ากันอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นเนื้อเดียวกัน แล้วนำไปใช้ในไร่นา ตามที่ต้องการต่อไป

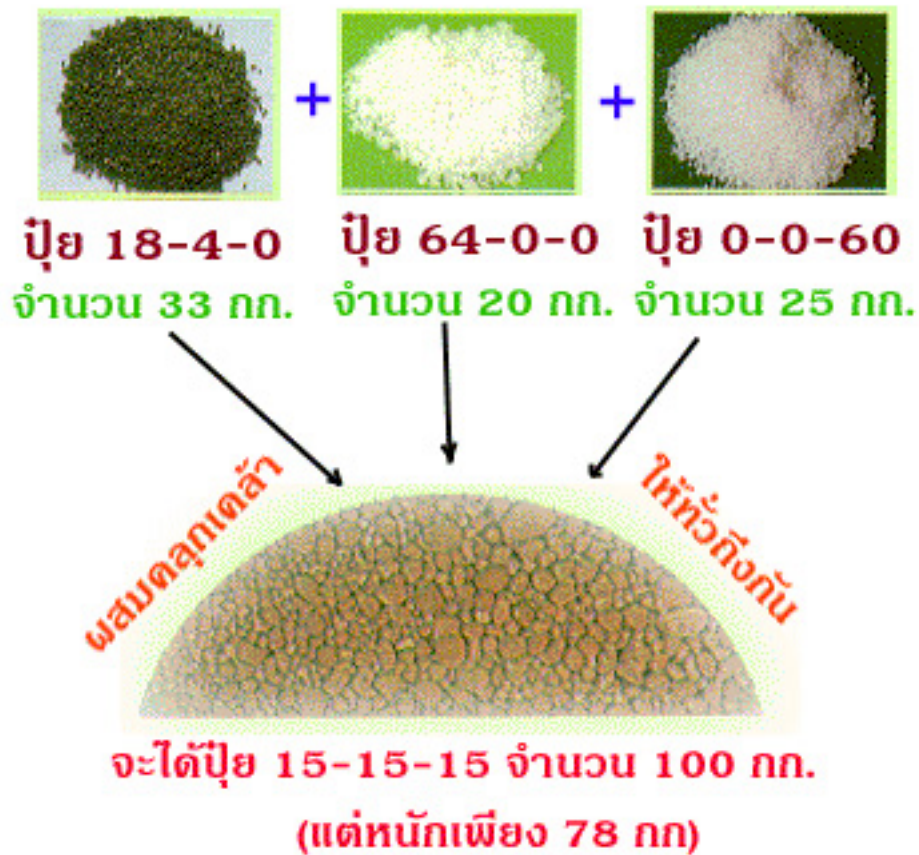
ตัวอย่างที่ 2 ต้องการผสมปุ๋ยสูตร 15-15-15 จำนวน 100 กิโลกรัม ดูจากตารางสำเร็จรูป จะเห็นว่าต้องชั่ง

แม่ปุ๋ย 18-46-0 จำนวน 33 กิโลกรัม

แม่ปุ๋ย 46-0-0 จำนวน 20 กิโลกรัม

แม่ปุ๋ย 0-0-60 จำนวน 25 กิโลกรัม

รวมหนัก 78 กิโลกรัม

ดังนั้นเมื่อผสมปุ๋ยใช้เอง จะหนักเพียง 78 กิโลกรัม เพราะไม่ใช่ตัวเต็ม (ดิน , ทราช) แต่คุณค่าเท่ากับปุ๋ยหนัก 100 กิโลกรัมในท้องตลาด นำไปใส่ในพืชไร่ ไม้ผล ตามต้องกา

ตารางสำเร็จรูปในการผสมปุ๋ยไว้ใช้เอง

สูตรปุ๋ยที่ต้องการ	น้ำหนักปุ๋ย (กก.)	แม่ปุ๋ยที่จะใช้ผสม (กก.)		
		8 - 46 - 0	46 - 0 - 0	0 - 0 - 60
16 - 20 - 0	25	11	5	--
	50	22	9	--
	100	44	18	--
15 -15 -15	25	8	5	6
	50	17	10	13
	100	33	20	25

สูตรปุ๋ยที่ต้องการ	น้ำหนักปุ๋ย (กก.)	แม่ปุ๋ยที่จะใช้ผสม (กก.)		
		8 - 46 - 0	46 - 0 - 0	0 - 0 - 60
3 -10 - 30	25	5	--	12
	50	11	--	25
	100	22	--	50
20 -20 - 0	25	11	7	--
	50	22	14	--
	100	44	27	--
16 -16 - 8	25	9	6	4
	50	18	11	7
	100	35	22	14
12 -24 -12	25	13	2	5
	50	26	3	10
	100	52	6	20
13 -13 -21	25	7	4	9
	50	15	9	18
	100	29	17	35
20 -10 -10	25	5	9	4
	50	11	18	9
	100	22	35	17
14 -14 -21	25	8	5	9
	50	15	10	18
	100	30	19	35
9 -24 -24	25	13	--	10
	50	26	--	20
	100	52	--	40
20 -10 -30	25	5	9	4
	50	11	18	8
	100	22	35	17

สูตรปุ๋ยที่ต้องการ	น้ำหนักปุ๋ย (กก.)	แม่ปุ๋ยที่จะใช้ผสม (กก.)		
		8 - 46 - 0	46 - 0 - 0	0 - 0 - 60
21 - 7 - 14	25	4	10	6
	50	8	20	12
	100	16	40	24
16 - 8 - 14	25	4	7	6
	50	9	14	12
	100	18	28	24
25 - 7 - 7	25	4	12	3
	50	8	24	6
	100	16	48	12
10 - 10 - 20	25	5	3	8
	50	11	7	17
	100	22	14	34

ข้อแนะนำ

1. ปุ๋ยผสมที่ได้จากการผสมเองนี้ ต้องผสมเท่าที่ต้องการจะใช้เท่านั้นอย่าผสมเพื่อไว้หลาย ๆ วัน ควรใช้ให้หมดภายใน 15 วัน โดยเก็บรักษาไว้ในที่แห้งและมีร่มเงา ไม่ให้ถูกฝนหรือความชื้น
2. ควรเลือกแม่ปุ๋ยที่มีลักษณะเป็นเม็ดก็เลือกแบบเดียวกัน หรือเป็นผง ก็เป็นผงเหมือนกัน เพื่อนำมาผสมกันแล้ว คลุกเคล้ากันได้ดี
3. ตารางผสมปุ๋ยสำเร็จรูปนี้ สามารถผสมได้ตั้งแต่ 25 , 50 และ 100 กิโลกรัม ถ้าต้องการผสมมากหรือน้อยกว่านี้ ก็ให้เพิ่มหรือลดปริมาณแม่ปุ๋ยลงตามสัดส่วนได้
4. ต้องคลุกเคล้าเนื้อปุ๋ยให้สม่ำเสมอจนเป็นเนื้อเดียวกัน แล้วนำไปใส่ในพืชไร่นาสวน ตามต้องการควรใส่ปุ๋ยก่อนให้น้ำ ไม่ควรใส่ปุ๋ยเมื่อใบพืชยังเปียก
5. มีแม่ปุ๋ยที่แนะนำเพียง 3 ชนิด คือ สูตร 18-46-0 , 0-0-60 และ 46-0-0 เท่านั้น ก็สามารถผสมปุ๋ยเคมีได้ทุกสูตรตามต้องการ โดยดูจากตารางสำเร็จรูปนี้